

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПОЛІТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Політична соціологія як наукова галузь з'явилася відносно недавно, в середині ХХ ст. на межі поєднання двох цікавих наук: політології і соціології. У широкому розумінні політична соціологія — це наука, яка вивчає соціальні аспекти політики. У вузькому розумінні — це галузь соціології, яка вивчає взаємозв'язок політичної сфери з іншими сферами суспільного життя, політичних інститутів з іншими соціальними інститутами.

Вивчення навчальної дисципліни “Політична соціологія” базується на принципах кредитно-модульної системи, яка сприяє систематичній і динамічній роботі студентів над засвоєнням досить складної теоретичної дисципліни, з використанням модульної технології навчання та рейтингового оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу.

Самостійна робота студентів має дві складові: самостійну підготовку до аудиторних занять і підготовку до модульного контролю.

Поряд з традиційними видами аудиторних занять планується виконання індивідуальної аудиторної роботи під керівництвом викладача, коли проводиться колективне або індивідуальне консультування студентів і модульний контроль.

Навчально-методична карта дисципліни представляє структуру навчального курсу за змістом і видами навчальної діяльності в поєднанні з графіком навчального процесу, календаризованого за термінами вивчення та складання окремих модулів. Кожен з модулів має свою форму контролю у вигляді індивідуальних завдань, виконання яких передбачається в письмовому вигляді з наступним захистом.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати як поточну підготовку студентів до аудиторних занять, так і визначати рівень засвоєння навчального матеріалу окремого модуля. Підсумкова (екзаменаційна) оцінка виставляється за рейтинговими показниками, з можливістю її покращання під час семестрового екзамену.

Тематика індивідуальних завдань, зразки контрольних карток, релек питань, обговорюваних під час контрольних заходів, представлені в навчальній програмі. Подані матеріали дозволяють студенту самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

Підготовлено кандидатом політичних наук, професором кафедри політології
О. В. Рублюк

Затверджено на засіданні кафедри політології (протокол № 1 від 04.09.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Рублюк О. В. Навчальна програма дисципліни “Політична соціологія”
(для бакалаврів). — К.: ДП «Вид-дім «Персонал», 2010. — 21 с.

Навчальна програма містить, пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Політична соціологія”, плани семінарських занять, теми для самостійного опрацювання, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

основні поняття; політичну соціологію; соціальну систему; суспільство; соціологію держави; соціологію громадянського суспільства; соціологію суспільного розвитку і прогресу; політичний розвиток; політичну стагнацію; людину як суб'єкт політики; політичну участь, політичну поведінку; соціальні групи як суб'єкт політики; групи інтересів; групи тиску; лобізм; плюралізм; корпоративізм; громадську думку; соціологію політичної влади; державне управління; партійне керівництво; політичні орієнтації суб'єктів політики; соціологію політичної ідеології; соціологію політичної боротьби; соціологію політичної культури; соціологію нації та національної ідеї;

уміти:

розкрити зв'язок політики і соціальної структури суспільства; визначити вплив політики на інші сфери суспільства; визначити прояви політики в соціальній практиці; проаналізувати і прокоментувати явища в суспільстві, роз'яснити причини їх позитивних і негативних проявів; сформулювати конкретні висновки, узагальнення і рекомендації; використовувати соціологічні методи і нормативи дослідження у сфері політики.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОЛІТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ”**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Політична соціологія як наукова галузь	
1	Предмет навчального курсу “Політична соціологія” та методологія його вивчення
2	Історія становлення політичної соціології
3	Концептуальні основи політичної соціології
Змістовий модуль II. Соціологія соціальної системи, суспільства та суспільно-політичного розвитку	
4	Соціологія соціальних систем та суспільств
5	Соціологія суспільного розвитку та прогресу. Політичний розвиток
6	Система соціально-політичних показників
Змістовий модуль III. Політична соціологія суб'єктів і об'єктів політичної діяльності	
7	Людина як суб'єкт політики
8	Соціальні групи як суб'єкти політики
9	Держава як суб'єкт політики: соціологічний зріз
Змістовий модуль IV. Соціальний вимір суб'єктивного начала в політиці	
10	Політична соціологія свідомості
11	Політична соціологія культури
12	Соціологія нації та національної ідеї
Змістовий модуль V. Соціальні основи політичної влади та демократичного суспільства	
13	Соціологія політичної влади як важливого атрибута політики
14	Соціологія демократії як форми організації суспільства
15	Соціологія політичного життя
Змістовий модуль VI. Політика і основні сфери суспільного життя	
16	Політика і економіка. Економічна політика держави
17	Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна політика держави
18	Політика і культура. Політика і мораль. Політика і право
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПОЛІТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ”

Змістовий модуль I. Політична соціологія як наукова галузь

Тема 1. Предмет навчального курсу “Політична соціологія” та методологія його вивчення

Предмет політичної соціології. Зв'язок політичної соціології з іншими науками. Основні функції і методи політичної соціології. Біологічний напрям в соціології (Г. Спенсер). Біхевіоризм і необіхевіоризм як напрями соціології. Географічна школа соціології.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 10; 12; 13]; додаткова [1; 2; 4; 10; 13; 15; 18; 20; 22]

Тема 2. Історія становлення політичної соціології

Розуміюча школа соціології (В. Дільтей, М. Вебер, Г. Зіммель, П. Сорокін). Психологізм і соціологізм (Г. Тард, Г. Лебон, Е. Дюркгейм, Л. Гумплович). Структурно-функціональний аналіз (Е. Дюркгейм, Т. Парсонс). Феноменологічна соціологія (Е. Гуссерль, А. Бергсон, Ч. Кулі, А. Шюц). Позитивізм і неопозитивізм (О. Конг, Е. Дюркгейм, Г. Спенсер). Символічний інтеракціонізм (Дж. Мід, Г. Блумер, Т. Шибутані, М. Кун, Т. Партленд, І. Гофман, Х. Данкен). Франкфуртська школа (М. Хоркхаймер, Т. Адорно, Е. Фром, Г. Маркузе, Ю. Хабермас). Теорія історичного кругообігу і культурно-історичних типів (О. Шпенглер, А. Тойнбі).

Література: основна [1; 2; 4; 6; 9; 10; 13]; додаткова [15; 16; 19–22]

Тема 3. Концептуальні основи політичної соціології

Теорії індустріального і постіндустріального суспільства. Теорія модернізації. Теорія соціальної дії (М. Вебер, Дж. Мід, Т. Парсонс). Доктрина людських відносин (Е. Мейо, Ф. Ротлісбергер). Теорія ролей і соціального обміну (Дж. Мід, Р. Лінтон). Соціологія соціальних систем і суспільств.

Література: основна [2–4; 6; 7; 9; 10]; додаткова [1; 2; 10; 11; 18; 19; 22]

Змістовий модуль II. Соціологія соціальної системи, суспільства та суспільно-політичного розвитку

Тема 4. Соціологія соціальних систем та суспільств

Концепції походження держави. Типології держав. Соціологія суспільного розвитку і прогресу. Поняття історичного процесу, соціального прогресу, суспільного розвитку. Політичний розвиток. Модернізація. Глобалізація. Криза суспільного розвитку: світ і український контекст.

Література: основна [1; 2; 5–7; 11–13]; додаткова [4–6; 9; 12; 15; 20; 22]

Тема 5. Соціологія суспільного розвитку та прогресу. Політичний розвиток

Політичний розвиток. Соціологія громадянського суспільства. Умови формування громадянського суспільства. Громадянське суспільство в Україні: реалії та шляхи формування. Політична соціологія. Сутність політики як суспільного явища. Підходи до визначення і функції політики. Складові компоненти змісту політики і рівні політики. Політика й економіка. Економічна політика держави. Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна політика.

Тема 6. Система соціально-політичних показників

Співвідношення понять “суспільство” і “держави”. Ознаки суспільства і держави. Проблема соціальної стратифікації. Моделі соціальної політики. Специфіка соціальної політики в Україні. Політика і культура. Специфіка взаємодії. Політика і мораль.

Література: основна [1; 2; 6; 9; 10; 12; 13]; додаткова [8; 9; 11; 15; 17; 19; 21; 22]

Змістовий модуль III. Політична соціологія суб'єктів і об'єктів політичної діяльності

Тема 7. Людина як суб'єкт політики

Підходи до визначення і функції політики. Складові компоненти змісту політики і рівні політики. Політика й економіка. Економічна політика держави. Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна

політика. Проблема соціальної стратифікації. Моделі соціальної політики. Специфіка соціальної політики в Україні.

Література: основна [1; 5; 6; 9–11; 13]; додаткова [10; 11; 19; 20]

Тема 8. Соціальні групи як суб'єкти політики

Політика і культура. Специфіка взаємодії. Політика і мораль. Політичні цінності та політичні норми. Політичні інтереси і політичні потреби. Сутність поняття “політичний вибір”. Основні підходи до детермінації політичного вибору. Політичні традиції й політичні міфи. Соціологія взаємовідносин людини і політики. Типи особистості в політиці. Проблема формування громадянства як учасника політичного процесу.

Література: основна [1; 6; 7; 9–11; 13]; додаткова [15; 16; 19; 21; 22]

Тема 9. Держава як суб'єкт політики: соціологічний зріз

Політична соціологія. Сутність політики як суспільного явища. Політичний процес: поняття, типи. Структурні елементи і режими існування політичного процесу. Політичний процес і політичні рішення. Поняття і види державної політики. Характеристика основних моделей державної політики. Чинники ефективності державної політики. Абсентеїзм і аполітичність як форми вияву політичної діяльності.

Література: основна [1–4; 6; 9; 10; 13]; додаткова [10; 11; 15; 19–21]

Змістовий модуль IV. Соціальний вимір суб'єктивного начала в політиці

Тема 10. Політична соціологія свідомості

Основні типи і функції політичної свідомості. Ідеологічний і психологічний рівні політичної свідомості. Політичне мислення. Сутність і різновиди управлінської діяльності.

Література: основна [2–4; 6; 8–10; 12]; додаткова [11; 13; 15–17; 20]

Тема 11. Політична соціологія культури

Соціологія політичних партій і рухів. Ознаки і типи політичних партій. Основні підходи до визначення сутності політичних партій.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 9; 11; 13]; додаткова [1; 3–5; 16–18; 20]

Тема 12. Соціологія нації та національної ідеї

Індивідуальна і масова політична свідомість. Масова політична поведінка. Соціальне призначення політичних партій. Поняття, риси і типи партійних систем. Політичні партії й партійна система в Україні.

Література: основна [6–10; 12]; додаткова [16; 17; 20–22]

Змістовий модуль V. Соціальні основи політичної влади та демократичного суспільства

Тема 13. Соціологія політичної влади як важливого атрибуту політики

Політичне мислення. Сутність і різновиди управлінської діяльності. Соціологія політичних партій і рухів. Ознаки і типи політичних партій. Основні підходи до визначення сутності політичних партій.

Література: основна [1; 2; 5; 6; 8; 9; 13]; додаткова [1; 2; 5; 11; 19–22]

Тема 14. Соціологія демократії як форми організації суспільства

Соціальне призначення політичних партій. Поняття, риси і типи партійних систем. Політичні партії й партійна система в Україні. Поняття, ознаки і функції громадської організації. Типологія громадських рухів і об'єднань.

Література: основна [2; 3; 5; 6; 9–11; 13]; додаткова [11; 12; 17; 19–22]

Тема 15. Соціологія політичного життя

Соціальні групи і соціальні рухи як учасники політичного життя і політичних процесів. Поняття, види і функції груп тиску. Види і напрями діяльності груп тиску. Сутність лобізму як виду діяльності в політичній сфері. Соціологія влади як загальносуспільного феномену. Форми, види і методи здійснення влади.

Література: основна [1; 2; 4; 6; 8; 9; 12; 13]; додаткова [9; 10; 12; 16; 19; 21; 22]

Змістовий модуль VI. Політика і основні сфери суспільного життя

Тема 16. Політика і економіка. Економічна політика держави

Поняття, види і функції груп тиску. Види і напрями діяльності груп тиску. Сутність лобізму як виду діяльності в політичній сфері.

Соціологія влади як загальносуспільного феномену. Форми, види і методи здійснення влади.

Література: основна [2; 3; 5; 6; 9; 11–13]; додаткова [10; 12; 13; 18–21]

Тема 17. Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна політика держави

Сутність, типи, ресурси і функції політичної влади. Поняття, типи і рівні легітимності політичної влади. Феномен ерозії влади. Сутність і роль опозиції в демократичному суспільстві. Демократія як форма організації суспільного життя: сутність, принципи, цінності. Історичні типи і сучасні форми демократій.

Література: основна [5–7; 9; 10; 12; 13]; додаткова [10; 11; 13; 15; 17; 19]

Тема 18. Політика і культура. Політика і мораль. Політика і право

Соціальні групи і соціальні рухи як учасники політичного життя і політичних процесів. Політична поведінка. Закритий і відкритий типи політичної поведінки, їх ознаки. Політична боротьба: сутність, шляхи завоювання й утримання влади. Види політичної боротьби, їх характеристики. Поняття, основні теоретичні підходи та класичні типи політичної культури. Структурні компоненти політичної культури, їх характеристики. Національна ідея, національна психологія і національний характер.

Література: основна [1; 2; 4; 6; 8; 10; 12; 13]; додаткова [10; 12; 14; 15; 17]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Політична соціологія як галузь соціологічного знання

Змістовий модуль I. Політична соціологія як наукова галузь

1. Предмет навчального курсу “Політична соціологія” та методологія його вивчення.
2. Історія становлення політичної соціології.
3. Концептуальні основи політичної соціології.

План семінарського заняття

1. Політична соціологія як наука та навчальна дисципліна.

2. Предмет і об’єкти досліджень політичної соціології.
3. Закони, категорії, поняття та структура політичної соціології, її функції в суспільстві.
4. Поняття політичного суб’єкта. Соціологічні виміри простору політичної влади.

Література: основна [1; 6; 8; 9; 11–13]; додаткова [6; 8; 10; 12; 15; 17; 18; 20; 21]

Семінарське заняття 2. Становлення та еволюція політичної соціології

Змістовий модуль II. Соціологія соціальної системи, суспільства та суспільно-політичного розвитку

1. Соціологія соціальних систем і суспільств.
2. Соціологія суспільного розвитку та прогресу. Політичний розвиток.
3. Система соціально-політичних показників.

План семінарського заняття

1. Джерела політичної соціології.
2. Соціологічне бачення проблем політики і політичних відносин у творчості Плагона та Аристотеля.
3. Основні напрями соціально-політичної думки в епоху Відродження.
4. Висвітлення проблем соціально-політичного життя суспільства провідними вченими Західної Європи та Америки.
5. Основні завдання політичної соціології на сучасному етапі трансформації українського суспільства.

Навчальні питання

1. Розкрийте співвідношення політичної соціології та політології.
2. Які функції виконує політична соціологія?
3. Назвіть представників української політичної соціології та проаналізуйте основні ідеї їхніх наукових праць.
4. М. Вебер про три типи легітимної влади.
5. Зазначте основні елементи політичної системи українського суспільства.

Завдання на самостійну роботу: підготуйте доповідь за одним із питань семінару.

Література: основна [1; 5; 6; 8; 9; 11–13]; додаткова [2; 5; 16–20]

Семінарське заняття 3. Основні напрями сучасної соціально-політичної думки

Змістовий модуль III. Політична соціологія суб'єктів і об'єктів політичної діяльності

1. Людина як суб'єкт політики.
2. Соціальні групи як суб'єкти політики.
3. Держава як суб'єкт політики: соціологічний зріз.
Навчальні питання
 1. Які традиційні соціально-політичні доктрини є виразником інтересів певних соціальних прошарків і груп?
 2. Назвіть основні ідеї неоконсерватизму щодо вирішення головних соціально-політичних проблем сучасного суспільства.
 3. Виникнення та розвиток лібералізму.
 4. Основні риси неолібералізму.
 5. Основні концепції соціалізму, політичного екстремізму (анархізму, фашизму).
 6. Вплив клерикалізму на політичне життя сучасного суспільства.

Підготуйте реферати за темами

1. Розвиток політичної соціології в умовах трансформації українського суспільства.
2. Політика як соціальний феномен та об'єкт дослідження.
3. Політична система сучасної України.
4. Сучасні теорії політичної еліти.

Література: основна [1–3; 6; 8; 10; 11; 13]; додаткова [2; 5; 8; 13; 19–22]

Семінарське заняття 4. Суспільство і політика. Соціологічні виміри політичної системи суспільства

Змістовий модуль IV. Соціальний вимір суб'єктивного начала в політиці

1. Політична соціологія свідомості.
2. Політична соціологія культури.
3. Соціологія нації та національної ідеї.

Структура презентації

- резюме основних ідей;
- виклад ключових положень і питань для обговорення на занятті;

- коротка характеристика методів підтвердження цих положень;
- критичний аналіз позицій, що представляється.

Література: основна [1–3; 5–7; 11–13]; додаткова [2; 3; 5; 8; 17; 19–21]

Семінарське заняття 5. Соціологія політичної культури і політичної соціалізації

Змістовий модуль V. Соціальні основи політичної влади та демократичного суспільства

1. Соціологія політичної влади як важливого атрибута політики.
2. Соціологія демократії як форми організації суспільства.
3. Соціологія політичного життя.

Навчальні питання

1. Які основні концепції політичної культури та підходи до її вивчення?
2. Розкажіть про масштаби оцінювання політичних подій як найважливіших елементів політичної культури.
3. Об'ясніть поняття політичної соціалізації.
4. Розясніть взаємозв'язок механізмів політичної соціалізації з рівнем взаємодії людини і політичної системи, освіти, належності до певного прошарку суспільства, релігії.

Підготуйте реферати за темами

1. Національна ідея та її роль у політичній соціалізації.
2. Політична соціалізація молоді.
3. Процес формування політичної еліти в сучасній Україні.
4. Сучасні теорії політичної еліти.
5. Формування політичної орієнтації молоді (методологічні та методичні проблеми соціологічного дослідження).

Література: основна [1; 4; 6; 8–11; 13]; додаткова [5; 15; 16; 18–20; 22]

Семінарське заняття 6. Політика і основні сфери суспільного життя

1. Політика і економіка. Економічна політика держави. Конфлікт.
2. Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна політика держави.
3. Політика і культура. Політика і мораль. Політика і право.

Навчальні питання

1. Поняття соціального конфлікту.
2. Історія конфліктології та сучасні теорії конфлікту.
3. Види та типи конфлікту.

4. Характерні ознаки політичного конфлікту, його складові та стадії.
5. Методи вирішення політичного конфлікту.
6. Стратегії поведінки особистості в конфлікті за Томасом.
7. Компроміс як стиль конфліктної поведінки.
8. Ухиляння як стиль поведінки в конфлікті.
9. Пристосування як стиль конфліктної поведінки.
10. Співробітництво як стиль поведінки в конфлікті.
11. Тактики конфліктної поведінки.

Підготуйте реферати за темами

1. Співробітництво як стиль поведінки для вирішення політичних конфліктів.
2. Стилі поведінки у виявленні, управлінні, вирішенні та профілактиці політичних конфліктів.
3. Тактики поведінки та засоби деформування негативно орієнтованої групи в політиці.
4. Стилі поведінки в політичних переговорах і методи вирішення політичного конфлікту.

Література: основна [2–4; 6; 8–11];
додаткова [6; 7; 13; 17; 19; 20; 22]

Семінарське заняття 7. Політична соціологія міжнародних відносин і світової політики

Навчальні питання

1. Предмет і особливості соціології міжнародних відносин і світової політики.
2. Формування та розвиток політичної думки з проблем зовнішньої політики й міжнародних відносин.
3. Міжнародні відносини і світова політика.
4. Основні принципи сучасної міжнародної політики.
5. Прогнозування як спосіб соціологічного аналізу перспективного розвитку міжнародних відносин.

Підготуйте реферати за темами

1. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання.
2. Міжнародний конфлікт як об'єкт соціологічного дослідження.
3. Україна в сучасному геополітичному просторі.
4. Набуття Україною ознак повноцінної розвиненої держави — суб'єкта міжнародних відносин.

Література: основна [2–4; 6; 8–12];
додаткова [7; 13; 16; 18–21]

Семінарське заняття 8. Соціологічні дослідження політичних відносин і процесів в Україні

Навчальні питання

1. Джерела соціологічної інформації про політичне життя України.
2. Основні напрями та методи соціологічних досліджень політики і політичних відносин в Україні.
3. Явища і тенденції розвитку політичного життя України.
4. Значення Конституції України для консолідованих політичних процесів.

Підготуйте реферати за темами

1. Політична система сучасної України.
2. Політична еліта сучасної України.
3. Суспільно-політичні інститути та рухи в період ситемної трансформації українського суспільства.
4. Політична опозиція у систем владі України.

Література: основна [1; 2; 4; 6; 7; 11–13];
додаткова [2; 5; 8; 15; 17–20; 22]

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Політична соціологія як галузь соціологічного знання.
2. Становлення та еволюція політичної соціології.
3. Основні напрями сучасної соціально-політичної думки.
4. Суспільство і політика. Соціологічні виміри політичної системи суспільства.
5. Соціологія політичної культури і політичної соціалізації.
6. Соціологія політичного конфлікту.
7. Політична соціологія міжнародних відносин і світової політики.
8. Соціологічні дослідження політичних відносин і процесів в Україні.
9. Політична система сучасної України.
10. Політична еліта сучасної України.
11. Суспільно-політичні інститути та рухи в період системної трансформації українського суспільства.
12. Політична опозиція у систем владі України Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання.
13. Міжнародний конфлікт як об'єкт соціологічного дослідження.
14. Україна в сучасному геополітичному просторі.

15. Набуття Україною ознак повноцінної розвиненої держави — суб'єкта міжнародних відносин. Національна ідея та її роль у політичній соціалізації.
16. Політична соціалізація молоді.
17. Процес формування політичної еліти в сучасній Україні.
18. Сучасні теорії політичної еліти.
19. Формування політичної орієнтації молоді (методологічні та методичні проблеми соціологічного дослідження). Джерела політичної соціології.
20. Соціологічне бачення проблем політики і політичних відносин у творах Платона та Аристотеля.
21. Основні напрями соціально-політичної думки в епоху Відродження.
22. Висвітлення проблем соціально-політичного життя суспільства провідними вченими Західної Європи та Америки.
23. Основні завдання політичної соціології на сучасному етапі трансформації українського суспільства. Розвиток політичної соціології в умовах трансформації українського суспільства.
24. Політика як соціальний феномен та об'єкт дослідження.
25. Політична система сучасної України.
26. Сучасні теорії політичної еліти.
27. Політична соціологія свідомості.
28. Політична соціологія культури.
29. Соціологія нації та національної ідеї.
30. Конституція України та міжнародне право.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет політичної соціології.
2. Зв'язок політичної соціології з іншими науками.
3. Основні функції та методи політичної соціології.
4. Біологічний напрям в соціології (Г. Спенсер).
5. Біхевіоризм і необихевіоризм як напрями соціології.
6. Географічна школа соціології.
7. Розуміюча школа соціології (В. Дільтей, М. Вебер, Г. Зіммель, П. Сорокін).
8. Психологізм і соціологізм (Г. Тард, Г. Лебон, Е. Дюркгейм, Л. Гумплович).

9. Структурно-функціональний аналіз (Е. Дюркгейм, Т. Парсонс, Р. Мертон).
10. Феноменологічна соціологія (Е. Гуссерль, А. Бергсон, Ч. Кулі, А. Шюц).
11. Позитивізм і неопозитивізм (О. Конт, Е. Дюркгейм, Г. Спенсер).
12. Символічний інтеракціонізм (Дж. Мід, Г. Блумер, Т. Шибутані, М. Кун, Т. Паргленд, І. Гофман, Х. Данкен).
13. Франкфуртська школа (М. Хоркхаймер, Т. Адорно, Е. Фром, Г. Маркузе, Ю. Хабермас).
14. Теорія історичного кругообігу і культурно-історичних типів (О. Шпенглер, А. Тойнбі).
15. Теорії індустріального і постіндустріального суспільства.
16. Теорія модернізації.
17. Теорія соціальної дії (М. Вебер, Дж. Мід, Т. Парсонс).
18. Доктрина людських відносин (Е. Мейо, Ф. Ротлісбергер).
19. Теорія ролей і соціального обміну (Дж. Мід, Р. Лінтон).
20. Соціологія соціальних систем і суспільств.
21. Співвідношення понять “суспільство” і “держави”. Ознаки суспільства і держави.
22. Концепції походження держави.
23. Типології держав.
24. Соціологія суспільного розвитку і прогресу.
25. Поняття історичного процесу, соціального прогресу, суспільного розвитку.
26. Політичний розвиток. Модернізація. Глобалізація.
27. Криза суспільного розвитку: світ і український контекст.
28. Соціологія громадянського суспільства.
29. Умови формування громадянського суспільства.
30. Громадянське суспільство в Україні: реалії та шляхи формування.
31. Політична соціологія. Сутність політики як суспільного явища.
32. Підходи до визначення і функції політики.
33. Складові компоненти змісту політики і рівні політики.
34. Політика й економіка. Економічна політика держави.
35. Політика і соціальна сфера суспільства. Соціальна політика.
36. Проблема соціальної стратифікації.
37. Моделі соціальної політики.
38. Специфіка соціальної політики в Україні.
39. Політика і культура. Специфіка взаємодії.
40. Політика і мораль.

41. Політичні цінності і політичні норми.
42. Політичні інтереси і політичні потреби.
43. Сутність поняття “політичний вибір”. Основні підходи до детермінації політичного вибору.
44. Політичні традиції й політичні міфи.
45. Соціологія взаємовідносин людини і політики. Типи особистості в політиці.
46. Проблема формування громадянина як учасника політичного процесу.
47. Політичний процес: поняття, типи.
48. Структурні елементи і режими існування політичного процесу.
49. Політичний процес і політичні рішення.
50. Поняття і види державної політики.
51. Характеристика основних моделей державної політики.
52. Чинники ефективності державної політики.
53. Абсентеїзм і аполітичність як форми вияву політичної діяльності.
54. Соціологія громадської думки.
55. Шляхи формування громадської думки.
56. Основні етапи формування і функціонування громадської думки.
57. Чинники формування громадської думки.
58. Політичне відчуження: форми прояву і шляхи подолання.
59. Політична свідомість: зміст, основні рівні та форми вияву.
60. Індивідуальна і масова політична свідомість. Масова політична поведінка.
61. Основні типи і функції політичної свідомості.
62. Ідеологічний і психологічний рівні політичної свідомості.
63. Політичне мислення.
64. Сутність і різновиди управлінської діяльності.
65. Соціологія політичних партій і рухів.
66. Ознаки і типи політичних партій.
67. Основні підходи до визначення сутності політичних партій.
68. Соціальне призначення політичних партій.
69. Поняття, риси і типи партійних систем.
70. Політичні партії і партійна система в Україні.
71. Поняття, ознаки і функції громадської організації.
72. Типологія громадських рухів і об'єднань.
73. Соціальні групи і соціальні рухи як учасники політичного життя і політичних процесів.
74. Поняття, види і функції груп тиску.

75. Види і напрями діяльності груп тиску.
76. Сутність лобізму як виду діяльності в політичній сфері.
77. Соціологія влади як загальносуспільного феномену.
78. Форми, види і методи здійснення влади.
79. Сутність, типи, ресурси і функції політичної влади.
80. Поняття, типи і рівні легітимності політичної влади.
81. Феномен ерозії влади.
82. Сутність і роль опозиції в демократичному суспільстві.
83. Демократія як форма організації суспільного життя: сутність, принципи, цінності.
84. Історичні типи і сучасні форми демократій.
85. Політична поведінка. Закритий і відкритий типи політичної поведінки, їх ознаки.
86. Політична боротьба: сутність, шляхи завоювання і утримання влади. Види політичної боротьби, їх характеристика.
87. Поняття, основні теоретичні підходи та класичні типи політичної культури.
88. Структурні компоненти політичної культури, їх характеристика.
89. Національна ідея, національна психологія і національний характер.
90. Специфіка політичної культури в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Амелин В. Н.* Соціологія політики. — М., 1992.
2. *Аристотель.* Політика. Соч., т. 4. — М., 1983.
3. *Артемьев Г. П.* Політическая социология. — СПб., 2000.
4. *Бурдые П.* Социология политики: Пер. с фр. — М., 1993.
5. *Виноградов В. Д., Головин Н. А.* Политическая социология. — СПб., 1997.
6. *Головатий М. Ф.* Соціологія політики: Навч. посіб. — К., 2003.
7. *Макиавелли Н.* Государство. — М., 1989.
8. *Пищулин Н. А., Федорова Н. Ю.* Социология лидерства. — М., 1997.
9. *Політологічний енциклопедичний словник / За ред. В. П. Горбатенка.* — К., 2004.
10. *Политическая наука: новые направления:* Пер. с англ. — М., 1999.
11. *Политическая социология.* — Ростов н/Д, 1997.

12. *Политическая социология* / Отв. ред. В. Н. Иванов, Г. Ю. Семигин. — М., 2000.
13. *Шварценберг Р.-Ж. Политическая социология: Пер с фр.* — Ч. 1-3. — М.

Додаткова

1. *Анохин М. Г. Политические системы: адаптация, динамика, устойчивость. Теоретико-прикладной аспект.* — М., 1996.
2. *Арон Р. Демократия и тоталитаризм: Пер с фр.* — М., 1993.
3. *Вебер М. Избранные произведения.* — М., 1990.
4. *Волкова И. В. Политика и личность.* — М., 1993.
5. *Вятр Е. Социология политических отношений: Пер с польск.* — М., 1979.
6. *Гончаров Д. В. Теория политического участия.* — М., 1997.
7. *Здравомыслов А. Г. Социология конфликта.* — М., 1995.
8. *Здравомыслова Е. А. Парадигмы западной социологии общественных движений.* — СПб., 1993.
9. *Канетти Е. Маса і влада.* — К., 2001.
10. *Морозова Е. Г. Политический рынок и политический маркетинг: концепции, модели, технологии.* — М., 1999.
11. *Острогорский М. Я. Демократия и политические партии.* — Т. 1-2. — М., 1928, 1930.
12. *Политика и личность: опыт культурологического и социологического анализа.* — М., 1993.
13. *Политический процесс: вопросы теории.* — М., 1994.
14. *Политический процесс и его противоречия.* — М., 1997.
15. *Политическое урегулирование конфликтов.* — М., 1999.
16. *Политические конфликты: от насилия к согласию.* — М., 1996.
17. *Политическая культура: теория и национальные модели.* — М., 1994.
18. *Селезнев Л. И. Политические системы современности.* — СПб., 1995.
19. *Сучасна українська політика: Політики і політологи про неї* / І. Курас, М. Михальченко. — К., 2002.
20. *Формирование политической системы России.* — М., 1996.
21. *Цыганков А. П. Современные политические режимы: структура, типология, динамика.* — М., 1995.
22. *Шабров О. Ф. Политическое управление: проблема стабильности и развития.* — М., 1997.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Політична соціологія”	5
Зміст дисципліни “Політична соціологія”	6
Плани семінарських занять.....	10
Теми для самостійного опрацювання.....	15
Питання для самоконтролю.....	16
Список літератури.....	19

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
 Редактор *С. Г. Розузько*
 Комп'ютерне верстання *А. П. Нечиторук*

Зам. № ВКЦ-4485

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
 Друк ротативний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
 03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру

суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008